

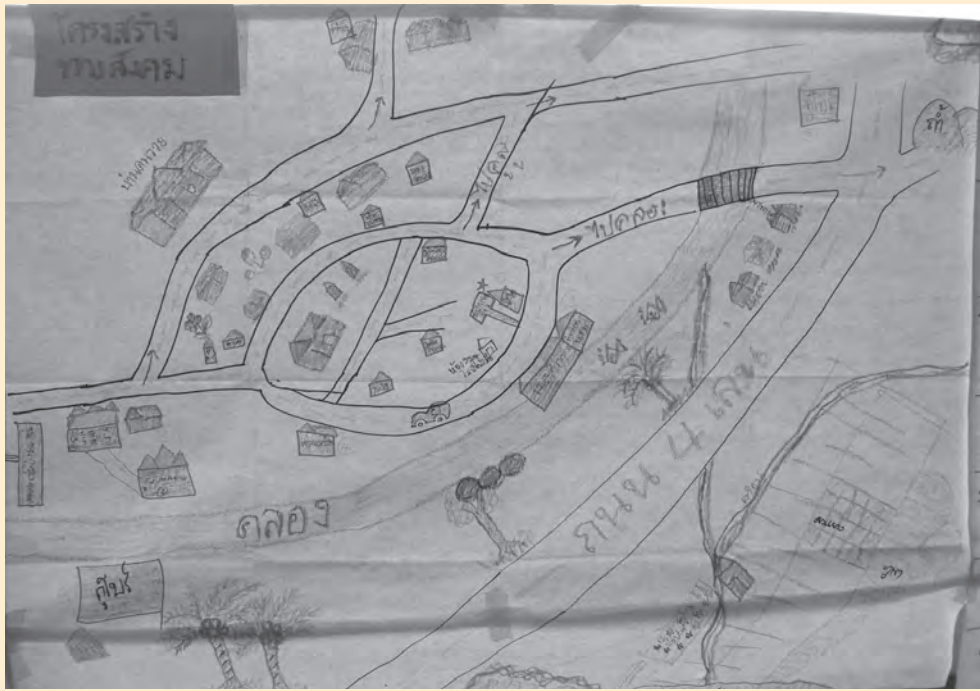

คุณูจนอน

ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวม คุณที่มีอยู่ในชุมชน
และความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นบทเรียนใหม่ที่
ชุมชนได้ร่วมกันเรียนรู้

โครงการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูชายแดนภาคใต้ (ช.ช.ต.)

ท้องห้อมสมุดมีชีวิต

ละอองไอน้ำเย็นแต่ละลงผิวหน้าให้ความรู้สึกชุ่มชื้นขึ้น ขับไล่ไอร้อนที่กัดผิวแสบในเมืองให้หายไป อากาศที่ชุมชนกุงจนองที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา แตกต่างไปอย่างสิ้นเชิงกับตัวเมืองทั้งที่อยู่ห่างกันเพียงไม่กี่กิโลเมตร ชื่อ “กุงจนอง” เป็นภาษาท้องถิ่น คำว่า “กุง” หมายถึงเขาหรือเนินเขา ส่วน “จนอง” แปลว่าเอียง รวมกันแล้วเป็น “ภูเขาเอียง” ตามสันเขาที่ค่อยเอียงลาดลงไปชนแผ่นดินตั้งคั่นสู่รากเหง้าแหล่งกำเนิด

ชุมชนกุงจนองเป็นชุมชนขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลเมืองเบตง มี 182 หลังคาเรือน มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 1,200 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกรีดยางและรับจ้าง นับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด การตั้งบ้านเรือนบนที่ดินที่เป็นของต้นตระกูล เกาะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มบ้าน บ้าน

แต่ละหลังแบ่งเขตกันตามร่องดินตื้นๆ ที่เกิดจากฝนร่วงลงมาจากหลังคาบ้านแต่ละหลัง ฟังพาอาศัยกันแบบเครือญาติ แต่ทำเลที่ตั้งใกล้เคียงกับเทศบาลเมืองส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านเปลี่ยนไปเหมือนกับวิถีคนเมือง กลางวันจะเงียบเหงาไร้เสียงอีกทีก็เพราะคนต่างออกไปทำงานในเมือง จนกว่าจะย่ำค่ำตะวันตกดินแล้วที่คนเลิกงานกลับบ้านจึงจะได้ยินเสียงชีวิตในหมู่บ้านอื้ออึงขึ้น

ชีวิตชุมชนเมือง

เงื่อนไขการทำมาหากินและการประกอบอาชีพ ทำให้ความสัมพันธ์ที่เคยใกล้ชิดกันถอยห่างกันออกไป ในการทำงานที่ต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้น นับเป็นสิ่งท้าทายต่อวิถีชีวิตที่เป็นอยู่ปัจจุบัน สิ่งที่ไม่เกินความคาดหมายในการเรียกประชุมจึงมีคนมาร่วมบางตา ดังที่ อัสมีดาหะมี ประธานคณะทำงานเล่าย้อนให้ฟังว่า

“คนมาร่วมน้อย ยิ่งประชุมบ่อย ยิ่งไม่ค่อยมีคนมา ช่วงไหนฝนตก ไม่มีใครออกมาเลย ต้องเลื่อนออกไป รอให้คนมากพอ เพราะเราต้องการสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นจริงๆ”

ความพยายามเพื่อจะพัฒนางานที่มุ่งตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของคนในชุมชนยังคงดำเนินไปไม่หยุด โดยการใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายภายในหมู่บ้าน และการประกาศแจ้งข่าวช่วงละหมาดวันศุกร์ เชิญชวนให้เข้ามาร่วมประชุมกัน ชี้แจงถึงความสำคัญ วัตถุประสงค์ ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน ทำให้ได้รับความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะเป็นการแจ้งข่าวผ่านมาจากผู้นำศาสนาเช่น โต๊ะอิหม่ามในชุมชน เพราะเป็นที่ยอมรับ น่าเชื่อถือ และไว้วางใจได้ ดังที่อุมา ปิฮิง ประธานชุมชนกุนงจนองเล่าว่า

“ก่อนการประชุมจะแจ้งข่าวสารผ่านเสียงตามสาย และใช้วันศุกร์ที่ทุกคนไปละหมาดร่วมกัน ที่มีสยิดแจ้งข่าว วิธีนี้ทำให้รู้ข่าวกันทั่วถึง ส่วนใหญ่ โต๊ะอิหม่ามจะเป็นผู้ประกาศ ซึ่งจะเป็นผู้รู้เรื่องโครงการพอสมควร คนจะฟังเพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดี”

พลังเยาวชนรักชุมชน

กำลังคนที่เข้ามาร่วมกระบวนการนับแต่การชี้แจงโครงการ เก็บข้อมูลชุมชน วิเคราะห์และพัฒนาโครงการของชุมชน จะเป็นกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มเยาวชน โดยกลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง มีความเป็นปึกแผ่นเหนียวแน่นกันมาอยู่ก่อน เพราะได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น ทำขนมโรตีสกรอบ สินค้าโอท็อปขึ้นชื่อของกุนงจนองที่ส่งขายทั้งในอำเภอเบตง และจังหวัดใกล้เคียง ส่วนกลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมทักษะและความสามารถในหลายโครงการ รวมถึงเป็นโอกาสที่จะ

ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ควบคู่ไปกับการเรียนหนังสือในโรงเรียน ประธานคณะทำงานเล่าว่า

“มีเยาวชนให้ความสนใจ โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นผู้หญิง เขาได้ลงไปจัดเก็บข้อมูลในชุมชน นำมาวิเคราะห์ปัญหา และพัฒนาเป็นโครงการที่มาจากความต้องการของคนในชุมชน ซึ่งกระบวนการทั้งหมด 6 ขั้นตอนที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์ ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์นอกห้องเรียนให้แก่พวกเขา เยาวชนเหล่านี้มีความสามารถที่จะทำได้ และพัฒนาได้มากกว่าผู้ใหญ่ ปลุกฝังให้เกิดความรักในท้องถิ่นด้วย รู้สึกดีที่เห็นเยาวชนเข้ามาร่วมกันทำงาน”

ช่วยกันวิเคราะห์ ร่วมกันตัดสินใจ

จากการทำเวทีสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน จนประชุมวิเคราะห์ข้อมูล ช่วยให้ชุมชนมองเห็นประเด็นที่จะนำมาสู่การพัฒนาบนพื้นฐานความต้องการและความจำเป็นของชุมชนเอง ในเวที 3 ประเด็นคือ 1) การจัดการระบบน้ำประปาหมู่บ้านที่สะอาดและพอเพียง 2) การส่งเสริมอาชีพให้กับเยาวชน และ 3) การสร้างห้องสมุดประจำชุมชน แต่ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณและเวลาทำให้ต้องเลือกดำเนินงานเพียงประเด็นเดียว ซึ่งในที่สุดที่ประชุมได้เลือกพัฒนาโครงการสร้างห้องสมุดชุมชน

ทั้ง 3 ประเด็นนั้นเป็นความต้องการของชุมชนเหมือนกัน เมื่อมองจากลำดับความสำคัญนั้นพบว่า ความต้องการมีน้ำสะอาดใช้นั้นเป็นอันดับแรก เพราะกระทบกับคนทั้งชุมชน แต่เมื่ออาสาสมัครช่วยกันหาข้อมูลเพิ่มเติมและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการทำระบบประปาหมู่บ้านพบว่า ยังขาดข้อมูลปัญหาและความต้องการใช้น้ำจริง ประกอบกับปัญหาการลงทุนที่ใช้จำนวนงบประมาณเกินกว่าที่ได้รับการสนับสนุนไปมาก และเมื่อไปศึกษาเพิ่มเติมก็พบว่า มีโครงการอยู่ในแผนของเทศบาลเมืองเบตงหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้อยู่แล้ว ส่วนประเด็นการส่งเสริมอาชีพเยาวชน พบว่า เยาวชนที่ทำงานส่วนใหญ่ทำงานนอกพื้นที่ หรือกำลังเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษา จึงไม่ได้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง และข้อมูล

ประเด็น	ผู้รับผิดชอบ	ความสำคัญ	คะแนน
1. การจัดหาแหล่งน้ำสะอาด สำหรับหมู่บ้าน	- ศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ - ศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ	ชาวบ้านได้ใช้น้ำสะอาด	23
2. การจัดหาแหล่งน้ำสะอาด สำหรับหมู่บ้าน	- ศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ - ศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ	ชาวบ้านได้ใช้น้ำสะอาด	21
3. การจัดหาแหล่งน้ำสะอาด สำหรับหมู่บ้าน	- ศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ - ศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ	ชาวบ้านได้ใช้น้ำสะอาด	19

ที่สำรวจไม่ครบถ้วน ขาดข้อมูลที่สำคัญต่อการวิเคราะห์และพัฒนาโครงการ เช่น จำนวนเยาวชนที่ว่างงาน ความสนใจและความถนัด จึงได้ลงความเห็นให้ชุมชนร่วมกันเก็บข้อมูลเพิ่มเติมของทั้งสองโครงการเพื่อนำมาวิเคราะห์ในปีถัดไป

มือน้อยมือใหญ่ ร่วมสร้างห้องสมุด

เดิมทีสถานที่ที่วางแผนสร้างเป็นห้องสมุดเคยใช้เป็นที่อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นเพียงหลังคาสังกะสี ค่อนข้างเก่าและทรุดโทรม ตั้งอยู่ไม่ห่างจากโรงเรียนตาดีกาเพียงแค่น้ำฝนถนนไปอีกฝั่งหนึ่ง ชาวบ้านในชุมชน 5-7 คนมาช่วยกันรื้อถอนเพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับการก่อสร้างอาคารใหม่แทน โดยมีเด็กๆ ในโรงเรียนตาดีกามาช่วยกันเก็บ

เศษไม้และปรับพื้นที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เสียงหัวเราะหยอกล้อเล่นกันตามประสาเด็กให้ได้ยินตลอด เหมือนกำลังเล่นสนุกในสนามเด็กเล่นมากกว่าทำงานจริงจัง คอยนับวันเฝ้าดูผู้ใหญ่มาช่วยกันลงแรงสร้างอาคารหลังใหม่ซึ่งประธานคณะทำงานเล่าว่า

“เด็กตาดีกามาช่วยเก็บเศษไม้ กวาดทำความสะอาดพื้นที่ การก่อสร้างทั้งหมดใช้แรงงานของชาวบ้าน ขอความร่วมมือมาเป็นอาสาสมัครวันละ 10 คน มีนายช่างเป็นคนในชุมชน ซึ่งช่วยให้คำแนะนำกับชาวบ้านคนอื่นที่ยังไม่เคยทำก่อสร้าง ได้ความรู้และเพิ่มทักษะการทำงาน เกิดความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของ ภูมิใจที่ได้ทำงานให้เกิดประโยชน์กับชุมชน”

ห้องสมุดมีชีวิต

หากเปรียบอาคารห้องสมุดชุมชนกุงจองเป็น “ร่างกาย” ในปีที่ 1 ชุมชนได้ร่างที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้เกิดขึ้นแล้ว ในปีที่ 2 เป็นการต่อยอดโครงการจากปีแรกเหมือนการเป่าลมเข้าไปให้ “ร่างกาย” ได้หายใจเอง เกิดเป็นโครงการ “ห้องสมุดมีชีวิต แหล่งเรียนรู้ สร้างปัญญา” ซึ่งเห็นความร่วมมือกันของคนในชุมชนว่า ควรดำเนินการบริหารจัดการ และจัดกิจกรรมต่างๆ ในห้องสมุด เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ช่วยปมเพาะ

กล่อมเกล่าและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก เยาวชนและคนในชุมชน สร้างภูมิคุ้มกันชีวิต ภูมิปัญญา และเปิดโลกของการเรียนรู้นอก ห้องเรียนและโรงเรียน โดยขั้นตอนนี้สำคัญกว่าลง เสาสร้างอาคารจนแล้วเสร็จ เช่นที่ประธานคณะ ทำงาน กล่าววว่า **“แค่เอาหนังสือไปตั้งไว้ ไม่มี กิจกรรมก็เหมือนหลุมศพ”**

การดำเนินการในปีที่ 2 ประกอบด้วย กิจกรรมหลากหลาย แต่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้ ห้องสมุดสามารถเปิดบริการแก่คนในชุมชนอย่าง เต็มที่ กิจกรรมที่เกิดขึ้น ได้แก่ การศึกษาดูงานของ คณะทำงาน โครงการในด้านการบริหารจัดการห้อง สมุดที่ TK Park ยะลา การจัดอบรมเยาวชนจิต อาสา การจัดกิจกรรมในห้องสมุด เป็นต้น โดยการ สนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญต่อ ชีวิตของห้องสมุด เพราะเยาวชนก้าวเข้ามาร่วม รับผิดชอบการบริการ การบริหารจัดการห้องสมุด ขณะที่ได้รับประโยชน์ในการฝึกฝนตนเอง พัฒนา ศักยภาพ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และการ เป็นผู้มีจิตอาสา

“ทางโครงการประกาศเชิญชวนให้เยาวชน เข้ามาเป็นอาสาสมัคร 30 คน โดยจะจัดให้เขาได้ ไปศึกษาดูงานการจัดห้องสมุดที่ทีเค พาร์ค ยะลา เพื่อเรียนรู้ของจริง เอามาประยุกต์ใช้กับห้องสมุด บ้านเรา เยาวชนกลุ่มนี้ จะทำหน้าที่จัดเรียง หนังสือ เป็นหมวดหมู่ให้เรียบร้อย เข้ามาอยากได้ เรื่องไหน เล่มไหน สนใจเรื่องอะไรสามารถให้ บริการแก่น้องๆ และชาวบ้านได้”

หนังสือที่เคยวางอยู่บนชั้นที่ฝุ่นเกาะหนา เพราะคนสนใจน้อย กลับคืนมาสร้างให้เกิดความ อยากรู้ อยากเห็นมากขึ้น ผ่านกิจกรรมห้องสมุดมี ชีวิต ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน กิจกรรม

การกิจนี้เพื่อแม่ที่ชวนคุณแม่ลูกมาผลักดันกันเล่านิทาน สร้างทั้งความสัมพันธ์และความสนุก และกิจกรรม ของคนแก่เล่าเรื่อง โดยเชิญผู้สูงอายุและผู้รู้ใน ชุมชนมาเล่าเรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ หมู่บ้าน ผู้คน และการอพยพย้ายถิ่น ประเพณี วัฒนธรรมที่เคยปฏิบัติ แต่สูญหายไปแล้ว ชูฟิดา ขอเดชะ คณะทำงานเล่าว่า

“ผลประเมินการใช้บริการมีผู้มาใช้ห้องสมุด เดือนละ 50 คน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ กิจกรรมเพิ่ม ความสนใจให้เด็กๆ ได้อ่านหนังสือ ผู้ใหญ่ก็ได้มา พบกัน มีส่วนร่วมทำกิจกรรม เกิดความสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน”

ทุกครั้งที่ห้องสมุดมีชีวิตของชุมชน กุญแจกิจกรรมจะได้รับความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมจนแน่นห้องสมุด แต่ภายหลังที่ไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดๆ คนในชุมชนจะกลับเข้าสู่วงจรชีวิตปกติ ซึ่งส่วนใหญ่ขาดการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้เป้าหมายของโครงการ ชชต. ที่ต้องการฟื้นฟูและกระชับความสัมพันธ์ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร นอกจากนี้ปัจจัยด้านเวลาและบุคลากรที่ให้บริการเป็นอุปสรรคสำคัญร่วมด้วย เพราะเยาวชนจิตอาสาที่เป็นนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาเพียงพอมาดูแลและให้บริการทุกวัน ต่อเนื่อง ขณะที่เวลาเปิด-ปิดห้องสมุดที่ไม่แน่นอนและอยู่ช่วงเสาร์-อาทิตย์จำกัดคนเข้ามาใช้บริการเหลือเพียงบางกลุ่ม เช่น เด็กตาดีกาจะได้ใช้ห้องสมุดมากกว่ากลุ่มอื่น เพราะห้องสมุดอยู่ใกล้โรงเรียน ครูผู้สอนเป็นคณะทำงาน สามารถเปิดเข้ามาใช้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

กึ่งให้น้อย เวียนกลับใช้ใหม่ให้มาก

ข้อสังเกตจากการดำเนินโครงการสองปี นำมาสู่การกำหนดโครงการในปีที่ 3 จะเห็นถึงการปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาโครงการซึ่งมุ่งเน้นการทำกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพแทนที่จะตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของชุมชนเป็นหลัก เกิดเป็นโครงการจัดการขยะในชุมชนกุญแจทอง ซึ่งนอกจากจะเป็นกิจกรรมที่

เปิดให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ยังช่วยแก้ปัญหายยะในชุมชนด้วย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลชุมชนพบว่า ชุมชนกุงจนองเป็นชุมชนแออัด ผู้คนเข้ามาอาศัยร่วมกันเป็นจำนวนมาก แต่ละวันเกิดขยะในครัวเรือนต่างๆ ที่ยังไม่มีการจัดการที่ดี ก่อความรำคาญ สกปรก และส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในชุมชนและลำธารสาธารณะของหมู่บ้าน โดยประธานคณะทำงานเล่าว่า

“เรื่องขยะเป็นสิ่งที่คิดกันตั้งแต่แรกว่า น่าจะลองทำดู แต่ติดปัญหาเรื่องระยะเวลาทำโครงการที่ต้องรายงานผลดำเนินการให้เสร็จตามกำหนด น่าจะไม่เพียงพอกับการดำเนินการ เพราะเรื่องนี้ต้องสร้างจิตสำนึก ปลุกฝังความคิดให้คนเห็นว่าต้องทิ้งขยะ เก็บ แยกขยะที่บ้านอย่างไร หมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์”

โครงการจัดการขยะในชุมชนกุงจนองเปิดรับสมัครเยาวชนเป็นคณะทำงานในการจัดตั้งธนาคารขยะ เพื่อร่วมกันจัดการรับซื้อขยะในชุมชน โดยเยาวชนจิตอาสาเหล่านี้จะได้รับการอบรมและร่วมศึกษาเรียนรู้เรื่องการจัดการขยะในโรงเรียนที่เทศบาลตำบลปริก อำเภอสะเตกา จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วยงานหลายขั้นตอน นับแต่การรับซื้อจนไปถึงการขายต่อแก่ผู้รับซื้อขยะในชุมชน พร้อมไปกับการจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกและปลุกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน หลังจากศึกษาดูงานแล้ว ทางคณะทำงานโครงการ และเยาวชนจิตอาสาร่วมวางแผนการจัดการขยะ โดยประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายในหมู่บ้านแจ้งการรับซื้อขยะเดือนละ 2 ครั้ง ใช้อาคารห้องสมุดชุมชนเป็นสถานที่ตั้งชั่วคราวในการรวบรวมขยะ คัดแยก และขายต่อแก่ผู้รับซื้อ

ปลุกชีวิตชุมชนเมือง

ดูเหมือนการพัฒนาโครงการในชุมชนกุงจนองต้องผ่านอุปสรรคหลายประการ ปัญหาที่หนักมากคือเวลาและการให้เวลาเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ แม้จะพยายามพลิกแพลงเปลี่ยนเป้าหมายมาทำงานกับกลุ่มเยาวชนมากขึ้น แต่พบว่า ต้องเจอปัญหาในลักษณะเดียวกับผู้ใหญ่ ดังนั้น การสนับสนุนโครงการใดๆ หรือการพัฒนาโครงการที่ต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง จะต้องคำนึงถึงโอกาสและความเป็นไปได้ของคนและชุมชนในการร่วมโครงการ เพื่อการสนับสนุนเข้าไปตอบสนองต่อปัญหาความต้องการที่เป็นจริง ทำได้ และสร้างให้ความร่วมมือผลักดันให้เกิดขึ้นได้

ภาพที่คนค่อยเลือนหายไปเพราะขาดกิจกรรมที่ยืดโยงและผูกพันคนเข้ามาทำงานร่วมกัน แต่ผลการดำเนินการสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนกุนุงจนอง หลายประการ ได้แก่

1) เพิ่มขีดความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน จากปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือ พบว่า การใช้ข้อมูลชุมชนที่มีความถูกต้อง เทียบตรงและแม่นยำ จะนำไปสู่วิธีการและทางออกในการแก้ไขปัญหาที่ดี

“ข้อมูลชุมชนช่วยให้เห็นปัญหาของบางเรื่อง เราไม่สามารถรู้ที่มาที่ไปของปัญหาได้ แล้วอาจจะแก้ไขตรงจุดที่ทำอยู่ ฐานข้อมูลนี้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน ทำให้ข้อมูลอ่านเข้าใจง่าย เปิดเผยโปร่งใส ต่อไปเมื่อทำโครงการอื่นๆ เราจะนำวิธีคิดของโครงการแอลอีไอไปทำต่อ”

2) รวบรวมเป็นฐานข้อมูลชุมชน ผลจากการรวบรวมข้อมูลในประเด็นต่างๆ ครอบคลุมเรื่องทรัพยากร เศรษฐกิจการทำมาหากิน ความสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรม ทำให้ได้ฐานข้อมูลของชุมชน ไม่เพียงนำมาใช้ในการวิเคราะห์งานในโครงการ ชชต. เท่านั้น แต่เล็งเห็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้อ้างอิงและยืนยันประกอบการขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ สามารถชี้ให้เห็นปัญหา ความต้องการ ศักยภาพ และโอกาสของชุมชน นอกจากนี้การจัดทำฐานข้อมูลกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาหาข้อมูลทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเศรษฐกิจของหมู่บ้าน ทำให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง

3) เพิ่มและขยายประสบการณ์การเรียนรู้ นอกห้องให้แก่เด็กตาดีกา เห็นจากการบูรณาการวิชาการและกิจกรรมในห้องเรียน สามารถเข้าไปค้นคว้า เรียนรู้และเล่นอย่างสร้างสรรค์ในห้องสมุดที่ได้บูรณาการไปกับการเรียนการสอน นับว่าเป็นประโยชน์แก่ทั้งครูผู้สอน และเด็กตาดีกา ช่วยเพิ่มทางเลือก พื้นที่ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กๆ จะได้อ่านหนังสือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญต่อการบ่มเพาะนิสัยรักการอ่าน ดังที่ซูฟีดา ขอแ๊ะ๊ะ คณะทำงานและครูตาดีกาเล่าว่า

“โรงเรียนตาดีกาไม่เคยมีห้องสมุด เด็กจะถามว่าวันนี้จะพาไปห้องสมุดไหม เขาจะชอบที่ได้เข้าไปอ่านหนังสือที่นั่น ห้องสมุดของชุมชนเหมือนเป็นห้องสมุดของโรงเรียนด้วย บางวิชาจะพาเด็กไปเรียนและอ่านหนังสือ ทำกิจกรรมในห้องสมุดเล็กๆ จะสนุกมาก”

4) การจัดสรรทรัพยากรตอบสนองต่อความต้องการที่คำนึงถึงความจำเป็นและความเป็นไปได้ เนื่องจากกระบวนการพัฒนาที่มาจากความต้องการของชุมชน จะต้องประสบกับความต้องการที่มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะลำดับความสำคัญของแต่ละปัญหา หรือความ

ต้องการ โดยเฉพาะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวม ทุนที่มีอยู่ในชุมชน และความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นบทเรียนใหม่ที่ชุมชนได้ร่วมกันเรียนรู้ เนื่องจากที่ผ่านมาประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการ เป็นเพียงผู้รับการพัฒนา ที่มีหน่วยงานรัฐเป็นผู้จัดการและจัดสรรให้เพียงฝ่ายเดียว จึงไม่ผ่านการคิดวิเคราะห์ในการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เช่นที่ประธานคณะกรรมการเล้าถึงความไม่ลงตัวที่เกิดขึ้นว่า

“เมื่อลงมดใช้เสียงข้างมาก ก็มีคนส่วนน้อยไม่พอใจ จะต้องทำความเข้าใจกับพวกเขาว่า โครงการที่ทำให้เกิดประโยชน์กับส่วนร่วม มีคนได้ประโยชน์มาก แล้วงบประมาณที่สนับสนุนก็มีจำกัด จะทำโครงการใหญ่ๆ ก็ไม่พอ”

ผู้เขียน

จิตต์ปภัสสร บัตรประโคน

ผู้ให้ข้อมูล

อัสมี ดาหะมี, มุโฮหมัดรอดิง สาเฮาะ, ชูฟีดา ขอเต๊ะ, กนกพร ยาแมง, อูมา ปีฮิง, มะอูเซ็ง ปูมูลูกือจิ

ผู้ประสานงานพื้นที่

มะอูเซ็ง ปูมูลูกือจิ

จัดทำโดย

โครงการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูชายแดนภาคใต้ (ช.ช.ต.)

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา เลขที่ 693 ถ. บำรุงเมือง
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

โทรศัพท์ 0-2621-7810-2 โทรสาร 0-2621-8042

Home page : <http://www.ldinet.org>

ปีที่พิมพ์

เมษายน 2556

สนับสนุนโดย

ธนาคารโลก

